

Foto: Thomas Gunnarsson

Grådådra finns på den svenska rödlistan över hotade arter och är placerad i kategorin sårbar (VU).

Grådådra är en korsblommig växt som är ett- eller tvåårig. Stjälken är oftast grenad från basen och 10–25 cm hög. Bladen sitter tätt på stjälken, de är hela och långsmala. Hela plantan är tätt stjärnhårig, vilket ger den en grågrön färg.

Blommorna är små, blekgula och sitter tätt samlade i stjälkens topp. Efterhand som blomningen fortgår bleknar blomfärgen alltmer och övergår i vitt. Blomställningen

blir också mer utdragen. Frukten är rundad, stjärnhårig och mäter cirka 4 mm. Arten grov redan på hösten och övervintrar som en frodig bladrosett. Den blommar i maj–juni månad.

Grådådra kom till vårt land som gräsfröinkomling på 1820-talet. Den har minskat kraftigt under de senaste decennierna och är nu helt försvunnen från en del landskap. Arten fanns tidigare i södra Sverige upp till norrlandsgränsen. I dagsläget är det Skåne, Öland och Gotland som har flest lokaler för grådådra.

Rödlistan

Den svenska rödlistan upprättas av ArtDatabanken och fastställs av Naturvårdsverket. Listan uppdateras vart femte år. I rödlistan klassificeras växter och djur i olika hotkategorier beroende på hur stor risken är att arten ska försvinna ur landet.

Rödlistans kategorier:

RE – Försvunnen

CR – Akut hotad

EN – Starkt hotad

VU – Sårbar

NT – Missgynnad

DD – Kunskapsbrist

Foto: Margareta Edqvist

Foto: Thomas Gunnarsson

Grådådra

växer på sandiga marker som är fria från annan konkurrerande vegetation. Arten förefaller vara kalkgynnad. Miljöer som hyser arten kan vara grus- och sandtag, ruderatmarker på sand med gles och slitet växttäck, sandiga betesmarker, banvallar (se kartan, genom Östergötland och norra Småland ser man tydligt hur grådådra följer järnvägen) och sandiga åkerkanter. Växtplatserna utmärks av att de torkar upp tidigt på våren och har en hög värmeinstrålning från solen.

Grådådra är konkurrenssvag liksom många andra ettåriga hotade arter. Den behöver bar, gärna kalkrik sand för att överleva. Arten hotas av igenväxning och ökad kvävegödning. Igenläggning av grus- och sandtag kan också missgynna arten. Betesmarker med grådådra bör fortsätta att hävdas så att luckor med bar sand uppstår i växttäck. Arten förefaller ha svårt att sprida sig till nya växtplatser.

Floraövervakning

Sveriges miljömål slår fast att alla arter ska förekomma i livskraftiga bestånd. Att kartlägga förekomsten av hotade växter är en viktig del i arbetet med att bevara arter och biologisk mångfald.

Projekt Floraväktarna är ett nätverk av växt- och naturintresserade personer som besöker de hotade arternas växtplatser för att räkna antalet plantor, upptäcka eventuella förändringar eller andra oroande faktorer. Floraväktarnas rapporter ligger till grund för en del av miljöövervakningen

och floravårdsarbetet i landet.

Andra viktiga delar i bevarandearbetet är nätverket Natura 2000 och arbetet kring åtgärdsprogrammen.

Naturvårdsverket har gett länsstyrelserna i uppdrag att ta fram åtgärdsprogram för ett antal hotade kärlväxter som inte klarar att överleva utan särskilda åtgärder. Programmen är inte formellt bindande men syftar till att vara vägledande för arbetet med att bevara dessa arter i landet.

Natura 2000 är ett nätverk av EU:s mest

skyddsvärda naturområden. Natura 2000-områden finns i alla medlemsländer och ska hejda utrotningen av arter och livsmiljöer. Ett fyrtiotal av Sveriges kärlväxter ingår i nätverket.

Vill du veta mer om floraövervakning eller informera om någon lokal för grådådra hör gärna av dig till margareta.edqvist@telia.com som är samordnare för Floraväktarna. Vill du diskutera kring skötsel eller åtgärder för en specifik lokal kontakta din länsstyrelse.

Grådådra förekommer i övriga Norden främst i Danmark. Den har endast tillfälliga förekomster i Norge och Finland.

Om du vill läsa mer om grådådra eller om floraövervakning kan du besöka följande hemsidor:

Svenska Botaniska Föreningen:
www.sbf.c.se

ArtDatabanken:
www.artdata.slu.se

Naturvårdsverket:
www.naturvardsverket.se

Länsstyrelserna:
www.lst.se

Svenska Botaniska Föreningen
ArtDatabanken